

Hilversum Mediastad

BELEIDSAGENDA WMO-SAMENLEVING 2024-2030

VISIE SOCIAAL DOMEIN

WIJ ZIJN HILVERSUM

HOOFDOPGAVE:

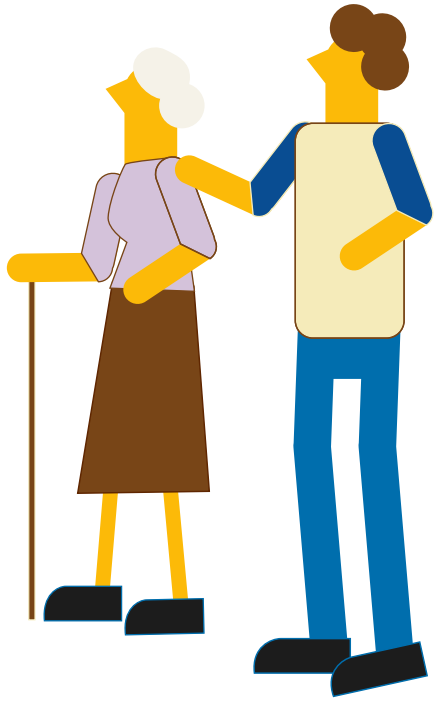
INWONERS KUNNEN ZO LANG MOGELIJK THUIS BLIJVEN WONEN EN DEELNEMEN AAN HET DAGELIJKSE LEVEN.

DOELEN:

Hilversummers hebben een sociaal netwerk en vormen een gemeenschap	Hilversummers hebben passende en toegankelijke voorzieningen in hun buurt	Hilversummers krijgen passende zorg en/of ondersteuning en weten die te vinden	Hilversummers krijgen ondersteuning om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen	Hilversummers zijn duurzaam aan het werk en/of hebben een zinvolle daginvulling

SPEERPUNTEN:

• Bevorderen samenwerking in de wijk • Versterken vrijwilligers en vrijwillige inzet • Versterken van mantelzorgers • Voorkomen en bestrijden van eenzaamheid	• Versterken ontmoeting en verbinding in de wijk • Doorontwikkelen algemene voorzieningen in de buurt • Bevordering technische en innovatieve oplossingen	• Doorontwikkeling 'Begeleiding in de Wijk' naar Buurtteams Hilversum • Lokale aanpak bescherming en opvang • Ouder worden in Hilversum	• Beschikbaarheid passende woningen Wmo-doelgroep	• Het bieden van een zinvolle daginvulling

VERBINDING ANDERE DOMEINEN:

- Inclusie en diversiteit
- Participatie/Werk en inkomen
- Jeugd
- Omgevingsvisie
- Wonen
- Mobiliteit
- Sport en kunst & cultuur
- Buurten

LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN:

- Integraal Zorg Akkoord (IZA)
- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
- Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO)

VOORWOORD

De gemeenteraad van Hilversum heeft met de visie 'Wij zijn Hilversum' de koers voor de komende 10 jaar vastgesteld voor het Sociaal Domein. Deze beleidsagenda bouwt voort op eerder vastgestelde ambities en benadrukt het belang van meer zorg voor elkaar in een snel veranderende samenleving.

De titel 'Wij zijn Hilversum' is weloverwogen gekozen. In onze snel veranderende samenleving met zorguitdagingen is het essentieel om meer voor elkaar te zorgen. Geld en mensen zijn niet genoeg: we moeten ons richten op preventie en gemeenschapszorg. Deze beleidsagenda bevordert een zorgzame gemeenschap met sterke buurten en wijken waarin mensen om elkaar geven en vrijwilligers en professionals ondersteuning bieden, met de nadruk op gezondheid en perspectief.

Het buurtteam speelt hierbij een cruciale rol als verbindende schakel tussen onze inwoners, de informele netwerken, onze samenwerkingspartners en de gemeente. Zij vormen de spin in het web van de ondersteuningsstructuur in buurten en wijken. Vrijwilligers vormen het kloppende hart van sterke buurten. Zij zijn de onmisbare schakels die onze gemeenschappen verbinden en versterken. Het is onze taak om vrijwilligers te ondersteunen en te waarderen, zodat zij met passie en toewijding hun rol kunnen vervullen.

Ontmoeten in de wijk is van onschatbare waarde. Het is de plek waar mensen samen kunnen komen, waar buren vrienden worden, waar jong en oud van elkaars gezelschap genieten, en waar onze diverse gemeenschap tot leven komt. Hier begint de waarde van onze gemeenschap, waar relaties worden gesmeed en waar het gevoel van erbij horen tot bloei komt.
Door het project ‘dagbesteding als algemene voorziening’ ontstaan er huiskamers in de buurt: zo dichtbij als mogelijk voor elkaar zorgen. Onze opgave is duidelijk: we verschuiven van een focus op zorg en ziekte naar gedrag en gezondheid. We willen veerkrachtige gemeenschappen opbouwen waarin welzijn, zingeving, en veiligheid net zo belangrijk zijn als gezondheid. Deze benadering is essentieel om het hoofd te bieden aan de groeiende uitdagingen in onze samenleving.

De kernwaarden van ons beleid zijn vertrouwen, betrokkenheid, en eenvoud, zoals beschreven in de Visie. We geloven in de oprechtheid van onze inwoners en streven naar maatwerk en efficiëntie in de ondersteuning. We stimuleren betrokkenheid en verbondenheid in de samenleving.

Deze beleidsagenda biedt de richting voor een hoopvolle toekomst waarin sterke buurten en een gemeenschap gedreven door zorg en solidariteit centraal staan. Samen gaan we deze uitdaging aan en werken we aan een Hilversum waar we kunnen zeggen dat we écht voor elkaar zorgen en we echt kunnen zeggen: wij zijn Hilversum

Gerben van Voorden
Wethouder Zorg en Samenleving

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING **05**
Waarden 08
Leeswijzer 08

2. DE WMO IN HILVERSUM **10**
2.1 Demografie 10
2.2 Gebruik geïndiceerde ondersteuning vanuit de Wmo 11
2.3 Het lokale Wmo-veld 11
2.4 Samenwerking met ervaringsdeskundigen 12
2.5 Samenwerking Regio Gooi en Vechtstreek 13

3. WETTELIJKE VERPLICHTINGEN EN BELEIDSVRIJHEID **15**

4. DOELEN EN SPEERPUNTEN **16**
4.1 Hilversummers hebben een sociaal netwerk en vormen een gemeenschap 17
4.2 Hilversummers hebben passende en toegankelijke voorzieningen in hun buurt 18
4.3 Hilversummers krijgen passende zorg en/of ondersteuning en weten die te vinden 23
4.4 Hilversummers zijn duurzaam aan het werk en/of hebben een zinvolle daginvulling 27
4.5 Hilversummers krijgen ondersteuning om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen 28

5. THEMA'S UITGELICHT: VERBINDING MET ANDERE DOMEINEN **29**

6. UITVOERING, MONITORING EN STURING **32**
6.1 Uitvoering 32
6.2 Monitoring en sturing 32

7. FINANCIËN **33**

BIBLIOGRAFIE **34**

1. INLEIDING

Met trots presenteren wij u de nieuwe beleids-agenda Wmo-Samenleving 2024-2030. Met deze beleidsagenda streven we naar veerkrachtige gemeenschappen. Tegelijkertijd zorgen we dat ondersteuning toegankelijk blijft voor inwoners die deze nodig hebben.

We bevinden ons in een periode van grote opgaven. Onze bevolking vergrijst, de mentale gezondheid van inwoners staat onder druk, de samenleving individualiseert en de zorg kampt met personeelstekorten. Deze opgaven willen we aanpakken, samen met de stad. Met inwoners, met maatschappelijke organisaties, zorgpartners en informele netwerken. Dat doen we vanuit de kernwaarden in onze Visie Sociaal Domein “Wij zijn Hilversum”: eenvoud, vertrouwen en betrokkenheid.

De beleidsagenda bouwt voort op de startnotitie Wmo-Samenleving die op **19 juli 2023** door de gemeenteraad is vastgesteld. In de startnotitie stonden keuzeopties opgenomen voor de uitwerking van ons beleid. De gemeenteraad heeft gekozen voor optie A: een buurtgerichte aanpak met een nadruk op gemeenschapsvorming. Met deze koers leggen we de focus op dienstverlening in de wijken en het versterken van de sociale samenhang in onze buurten. In deze beleidsagenda bieden we een gedetailleerde uitwerking van deze strategie.

MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN

De Hilversumse bevolking groeit en vergrijst. Prognoses geven aan dat Hilversum in 2040 zal uitgroeien tot een gemeente van zo’n 97.000 inwoners (2022: 92.000 inwoners). Er komen in aantallen en naar verhouding meer ouderen bij; vooral mensen boven de 75 jaar. Zo stijgt het aantal 75+’ers van 9,2% in 2022 naar 13,6% in 2050[1]. Dit komt neer op een indrukwekkende toename van circa 50%. Deze groep woont steeds langer thuis. Ook mensen die geestelijke gezondheidszorg (GGZ) krijgen, wonen steeds vaker thuis in plaats van in een instelling. Op dit moment ervaart 22% van de Hilversummers psychische klachten[2].

De toename van mentale klachten en uitval door een toename van (ervaren) druk zijn grote maatschappelijke problemen. Het aantal personen met een angst- of depressieve stoornis neemt toe in het Gooi[3]. De wachttijden voor GGZ-behandelingen vanuit de zorgverzekeringswet zijn lang. De vraag naar zorg en ondersteuning gaat op alle terreinen stijgen[4]. Hierbij is de landelijke beweging van passende zorg op de juiste plek zichtbaar. Middels het Integraal Zorg Akkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) zetten we in op het versterken van ieders gezondheid zodat we zwaardere zorg waar mogelijk kunnen voorkomen. En dit alles zoveel mogelijk thuis of in de wijk.

Deze beweging leidt naar verwachting tot meer vraag naar gemeentelijke ondersteuning. Tegelijkertijd zien we grote personeelstekorten in de zorg. Landelijk werkt momenteel één op de zes mensen in de zorg. Met de huidige manier van zorg organiseren wordt dit één op de vier in 2040[5]. Dit terwijl er nu al relatief veel moeilijk vervulbare vacatures in de sector zijn. Ondersteuning door mantelzorgers krijgt steeds meer aandacht. Toch is ook hier sprake van een beperkt mantelzorgpotentieel.

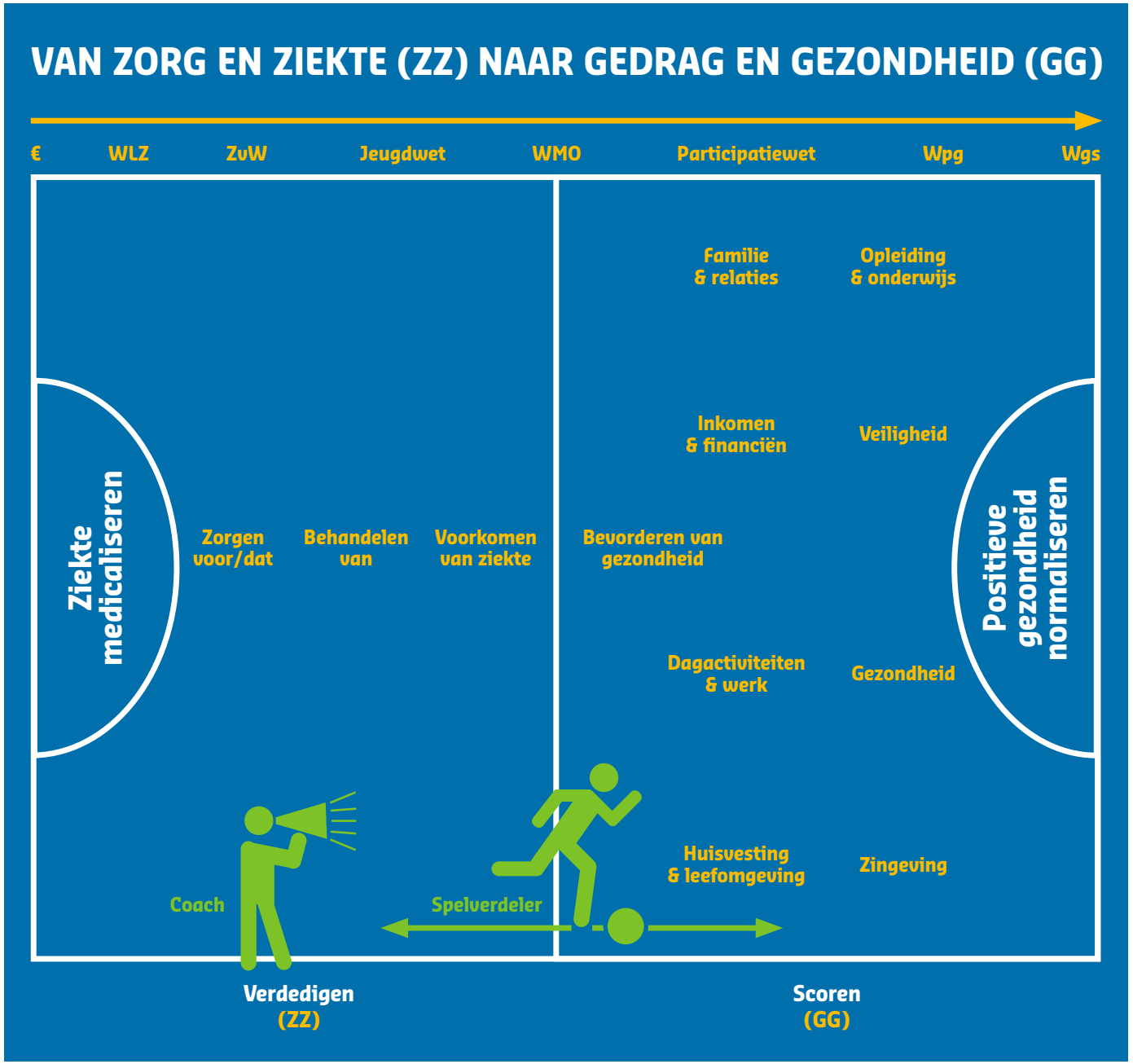
In 2018 was de verhouding nog vijf mantelzorgers op één ontvanger, in 2040 is die verhouding naar verwachting gedaald tot ongeveer drie mantelzorgers op één ontvanger[6]. Inwoners met een hulpvraag moeten een beroep kunnen blijven doen op goede en toegankelijke ondersteuning. Als we niets doen, krijgen niet alle inwoners meer de ondersteuning die ze nodig hebben.

[1] ***Bron: (Gemeente Hilversum , 2023)***
[2] ***Bron: (GGD, CBS en RIVM, 2022)***
[3] ***Bron: (Regio Gooi en Vechtstreek, 2023)***
[4] ***Bron: (Regio Gooi en Vechtstreek, 2023)***
[5] ***Bron: (Regio Gooi en Vechtstreek, 2023)***
[6] ***Bron: (Regio Gooi en Vechtstreek, 2023)***

ONZE OPGAVE: VAN ZORG EN ZIEKTE NAAR GEDRAG EN GEZONDHEID

Het college staat voor een samenleving waarin alle inwoners mee kunnen doen. Een samenleving waarin zij het gevoel hebben erbij te horen en grip te hebben op hun eigen leven. We hebben de overtuiging dat sterke buurten de bouwstenen zijn van een gemeenschap waarin mensen elkaar ontmoeten en voor elkaar zorgen.

Daarbij is de beweging van Zorg en Ziekte (het problematiseren en medicaliseren) naar Gedrag en Gezondheid (eigen initiatief en positiviteit) van belang. Het accent ligt op veerkracht en op wat mensen betekenis in het leven geeft. Dat vraagt om een bredere benadering, waarin naast gezondheid ook plaats is voor welzijn, zingeving en veiligheid. Door daarin te investeren dragen we bij aan (mentale) gezondheid en het voorkomen van ziekte en zorg. Figuur 1 toont hoe wij dit voor ons zien.

Figuur 1: ZZ naar GG

WAT GAAN WE DOEN?

Om onze ambities te realiseren, zetten we een breed pakket aan maatregelen in, waaronder veel nieuwe maatregelen. Hieronder staan de doelen toegelicht met daarbij de belangrijkste vernieuwingen.

Hilversummers hebben:

1. EEN SOCIAAL NETWERK EN VORMEN EEN GEMEENSCHAP

Iedere Hilversummer voelt zich gelukkiger met voldoende – waardevolle – sociale contacten en vrienden. We streven naar een samenleving waar inwoners elkaar helpen en naar elkaar omzien. Om dit te stimuleren, pakken we de kernthema's vrijwilligers, mantelzorgers en eenzaamheid gericht aan.

2. PASSENDE EN TOEGANKELIJKE VOORZIENINGEN IN HUN BUURT

De leefomgeving en de fysieke plekken in de leefomgeving dragen bij aan de sociale contacten die in een wijk ontstaan. Door in te zetten op goede ontmoetingsplekken in de buurt bevorderen we inwonersinitiatieven voor ontmoeting en verbinding in de wijk. De opbouwwerker kan inwoners hierbij ondersteunen. Verder gaan we algemene voorzieningen in de buurt organiseren en kijken we naar innovatieve oplossingen om inwoners zo efficiënt mogelijk te ondersteunen.

3. PASSENDE ZORG EN/OF ONDERSTEUNING EN WETEN DIE TE VINDEN

Voor het ouder worden in Hilversum en de GGZ-doelgroep richten we ons op specifieke lokale aanpakken. Ook organiseren we de toegang tot de zorg en/of ondersteuning zoveel mogelijk in de wijk te beleggen. De buurtteams kunnen inwoners (tijdelijk) ondersteunen en zijn de spin in het web van de ondersteuningsinfrastructuur in de wijken en buurten. Zo werken ze bijvoorbeeld samen met andere maatschappelijke partners in Hilversum. Als de kwetsbaarheid van de inwoner is verminderd, is er geen ondersteuning meer nodig. Dan kan de inwoner weer gebruikmaken van de sociale basis en het eigen sociale netwerk.

4. DUURZAAM WERK EN/OF HEBBEN EEN ZINVOLLE DAGINVULLING

De gemeente gaat Hilversummers voor wie dagactiviteiten zonder begeleiding niet vanzelfsprekend zijn daarmee helpen. Deze dagactiviteiten dienen om hun sociaal isolement te doorbreken of te voorkomen, een actieve invulling aan hun vrije tijd te geven of stappen richting werk te zetten. Het gaat hierbij om ontmoetingen in de wijk in het kader van de dagbesteding als algemene voorziening.

5. ONDERSTEUNING OM ZO LANG MOGELIJK ZELFSTANDIG TE WONEN.

Inwoners willen zo veel als mogelijk in de eigen buurt blijven wonen. Voor de Wmo-doelgroep is de beschikbaarheid van passende huisvesting daarvoor essentieel.

WAARDEN

De beweging van ZZ naar GG is onder meer terug te zien in de waarden die de Visie Sociaal Domein "Wij zijn Hilversum" bevat: vertrouwen, betrokkenheid en eenvoud. Samen met onze partners en inwoners geven we invulling aan deze kernwaarden. We werken ze uit in zogeheten leidende principes: vuistregels die richting geven aan ons handelen, zodat we weten dat we de goede dingen doen, op de juiste manier. We maken daarbij gebruik van de Handreiking van Movisie over leidende principes in het sociaal domein.

De kernwaarden vormen het vertrekpunt voor deze leidende principes, om samen met maatschappelijke partners verder uit te werken. Bij het beleidsveld Wmo ziet die invulling er als volgt uit:

VERTROUWEN

We gaan uit van de oprechtheid van de inwoners en dat zij met een reden ondersteuning vragen. Bij deze ondersteuning nemen we als vertrekpunt dat iedere individu specifieke wensen heeft en dat hiervoor maatwerk nodig is. Daarbij houden we oog voor het goed besteden van gemeenschapsgeld. We faciliteren bewonersinitiatieven en versterken die waar mogelijk. De gemeente moet voor inwoners een veilige organisatie zijn. We vragen ook aan samenwerkingspartners om hieraan bij te dragen. Zij zijn direct betrokken bij onze inwoners en we vertrouwen op hun kennis en ervaring.

BETROKKENHEID

Betrokkenheid leidt tot een gevoel van verbondenheid, waardoor we iets voor een ander over hebben. De afgelopen jaren is de onderlinge verbondenheid afgenomen en eenzaamheid toegenomen. Om deze reden stimuleren we initiatieven van inwoners die iets voor een ander of voor hun buurt willen betekenen. Hierbij zetten we in op ongelijk investeren voor gelijke kansen. Zowel voor het individu als op wijkniveau.

EENVOUD

Eenvoud gaat in de eerste plaats over de manier waarop we onze inwoners benaderen. We willen transparant zijn. Onze werkwijze is helder en begrijpelijk voor iedereen. Eenvoud gaat in de tweede plaats over de wijze waarop wij omgaan met de hulpvragen van onze inwoners. Die willen wij zo goed en efficiënt mogelijk afhandelen. Eenvoud gaat ook over de samenwerking met onze partners. De administratieve lasten willen we beperken. De scheidslijn tussen benodigde sturingsinformatie en onnodige administratie is hierbij dun. We gaan hierover graag met aanbieders in gesprek.

PARTICIPATIE

Deze beleidsagenda is tot stand gekomen met bijdragen van Wmo-gebruikers en onze samenwerkingspartners, waaronder zorg- en welzijnsaanbieders en de Adviesraad Sociaal Domein.

LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 geeft een beeld van de Wmo in Hilversum in cijfers, maatschappelijke ontwikkelingen en de samenwerking met de regio Gooi en Vechtstreek. In hoofdstuk 3 lichten we het wettelijke kader toe en de beleidsvrijheid die daarbinnen is. De doelen en speerpunten bespreken we in hoofdstuk 4. Er zijn veel verbindingen met andere beleidsterreinen; daar gaan we in hoofdstuk 5 op in. Hoofdstuk 6 gaat over de uitvoering en monitoring. Tot slot gaat Hoofdstuk 7 over de financiën.

BELANGRIJKE DEFINITIES

SOCIALE BASIS
Bestaat uit alle vormen van hulp en ondersteuning (informeel en formeel) in een buurt of wijk waar inwoners behoefte aan hebben. De voorzieningen zijn in de directe omgeving van inwoners beschikbaar en zijn makkelijk toegankelijk. We leggen daarbij ook de verbinding met verenigingen die in de betreffende wijk actief zijn (uit de “Agenda Wmo Welzijn in de wijk” (raadbesluit van 16 oktober 2019).

ALGEMENE VOORZIENINGEN
Aanbod van diensten of activiteiten dat – zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers – toegankelijk is en gericht op maatschappelijke ondersteuning. Het buurtteam en de dagactiviteiten zijn belangrijke algemene voorzieningen in deze beleidsagenda.

GEÏNDICEERDE ONDERSTEUNING
Maatwerkondersteuning en voorzieningen vanuit het Sociaal Plein: op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen.

OPBOUWWERK
Ondersteunt inwoners wanneer zij er niet zelfstandig in slagen om een levensvatbaar initiatief op te starten, te continueren of tot een goed einde te brengen. Het gaat hierbij om het samenbrengen van inwoners (collectieveren).

BUURTTEAM
Het Buurtteam richt zich op de individuele ondersteuning van bewoners met hulpvragen.

MANTELZORG
Mantelzorg is zorg die iemand geeft aan een bekende uit zijn/haar omgeving, zoals een partner, kind of vriend, als deze persoon voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of een beperking heeft. De mantelzorg kan bestaan uit het doen van het huishouden, wassen en aankleden, gezelschap houden, vervoer, geldzaken regelen enzovoort. Mantelzorg wordt niet betaald. Een vrijwilliger die bijvoorbeeld werkt vanuit een vrijwilligerscentrale is geen mantelzorger.

VRIJWILLIGER
Bij een mantelzorger was er al een band tussen de mantelzorger en zorg-ontvanger. Dat is het verschil met een vrijwilliger, die de zorg op zich neemt nog voordat er een band is. Zelfs als deze band wel ontstaat is er nog geen sprake van mantelzorg. Vrijwilligers bepalen zelf wanneer zij deze taken doen en kunnen er op elk moment mee stoppen.

KWETSBAAR
Wanneer we spreken over een kwetsbare inwoner, dan betreft dit een inwoner die (tijdelijk) minder zelfredzaam is. Onder zelfredzaam verstaan we: in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.

ERVARINGSDESKUNDIGEN
Inwoners die op basis van eigen ervaringen en die van anderen kennis hebben opgedaan (en deze danwel beroepsmatig) willen door geven aan anderen.

2. DE WMO IN HILVERSUM

In dit hoofdstuk gaan we in op de demografie, onze ondersteuning vanuit de Wmo en onze samenwerkingen met ervaringsdeskundigen en de Regio Gooi en Vechtstreek.

2.1 DEMOGRAFIE

Hilversum heeft 93.616 inwoners, van wie 72.812 mensen 19 jaar of ouder zijn (juli 2023). Van alle inwoners is 9,2% 75 jaar of ouder. Dit is meer dan het landelijke aantal (8,9%). Hilversum telt 43.396 huishoudens, waarvan 42% eenpersoonshuishoudens. Voor deze huishoudens zijn er in totaal 43.620 woningen beschikbaar, waarvan het merendeel eengezinswoningen (58%). Net als in de rest van Nederland heeft Hilversum te maken met vergrijzing. De leeftijdsopbouw per wijk verschilt. Zo wonen in de Hilversumse Meent en Kerkelanden (relatief) veel ouderen (> 65 jaar)[7].

Dit is ook terug te zien in de lopende Wmo-maatwerkindicaties. Zo zijn 21% van de indicaties voor vervoer en 20% van de indicaties voor huishoudelijke hulp voor inwoners die wonen in Zuidwest, waar Kerkelanden onderdeel van uitmaakt. Ook Noordoost steekt erbovenuit; 20% van de indicaties voor dagbesteding licht zijn voor inwoners uit deze wijk. Zuidoost maakt het minst gebruik van de Wmo; 4,4% van de indicaties zijn voor deze wijk. Dit betekent dat we ongelijk moeten investeren voor gelijke kansen voor alle inwoners.

[7] ***Bron: (Gemeente Hilversum , 2023)***

2.2 GEBRUIK GEÏNDICEERDE ONDERSTEUNING VANUIT DE WMO

Het aantal Hilversummers dat een beroep doet op geïndiceerde ondersteuning vanuit de Wmo is in de jaren 2017 tot en met 2022 toegenomen. Dat is te zien in tabel 1. Wel zijn de cijfers per 2020 stabieler, zowel bij huishoudelijke hulp als bij begeleiding. Bij huishoudelijke hulp is een duidelijke stijging te zien na de invoering van het abonnementstarief in 2019 en een voorzichtige stabilisatie daarna. Dat neemt niet weg dat deze en ook andere vormen van maatwerkondersteuning steeds meer onder druk staan, met toenemende personeelstekorten en vergrijzing als voornaamste oorzaken. Gezien deze voortschrijdende ontwikkelingen is de verwachting dat de knelpunten rond de huishoudelijke hulp (en andere maatwerkondersteuning) alleen maar zullen toenemen. Het is noodzakelijk om het stelsel van maatwerkondersteuning in brede zin onder de loep te nemen en te hervormen tot een toekomstbestendig systeem.

Dit traject voeren we uit in regioverband. Het behoud van een betaalbaar en goed functionerend zorgstelsel voor onze kwetsbaarste inwoners staat daarbij voorop. We bekijken het stelsel met een brede blik en hebben oog voor mogelijke technische en organisatorische innovaties. Met de beleidsagenda Wmo-Welzijn naar de wijk 2019-2021 is een koers ingezet om meer (financiële) grip te krijgen op de oplopende zorgvraag naar begeleiding. De afvlakking van de groei van begeleiding vanaf 2020 is mede door deze koers te verklaren. Met deze beweging – waarbij we de sociale basis versterken – lijkt de vraag naar zwaardere ondersteuning af te remmen. De koers vanuit de beleidsagenda Wmo-Welzijn naar de wijk 2019-2021 is dan ook de koers die we met de nieuwe beleidsagenda wil aanhouden. Daarbij kijken we zowel naar het versterken van de sociale basis als het slimmer organiseren van zwaardere ondersteuning.

Dit laatste doen we onder meer door te kijken naar de looptijd van Wmo-indicaties. Zo gaan we onderzoeken of het mogelijk is om in situaties zonder perspectief op verbetering indicaties af te geven voor onbepaalde tijd. Dit geeft inwoners de zekerheid dat zij de benodigde ondersteuning kunnen blijven ontvangen en ontlast daarnaast de gemeentelijke organisatie.

2.3 HET LOKALE WMO-VELD

De invloed vanuit de Wmo is grofweg onder te verdelen in: de sociale basis, algemene voorzieningen en zwaardere ondersteuning. Er is een wisselwerking tussen deze drie onderdelen. Iedere inwoner in Hilversum heeft belang bij een zo sterk mogelijke sociale basis. Die kan ervoor zorgen dat een inwoner geen gebruik hoeft te maken van algemene voorzieningen of zwaardere ondersteuning. Als de inzet toch nodig is, is het van belang dat inwoners de juiste ondersteuning tijdig kunnen vinden.

Dit vraagt om een stevig aanbod, zichtbaarheid en goede onderlinge afstemming. Hierbij is de Wmo continu in beweging. Veranderingen in inzichten of landelijk beleid volgen elkaar snel op.

	Huishoudelijke verzorging	Begeleiding en verzorging	Dagbesteding en vervoer
2017	1.506	661	251
2018	1.527	734	246
2019	1.737	788	238
2020	2.062	981	249
2021	2.115	997	235
2022	2.133	969	230

Tabel 1: Overzicht maatwerkondersteuning 2017-2022

2.4 SAMENWERKING MET ERVARINGSDESKUNDIGEN

Ervaringsdeskundigen zijn op twee manieren in te zetten:

- Ervaringskennis: inwoners die op basis van eigen ervaringen en die van anderen kennis hebben opgedaan en feedback willen geven.
- Ervaringsdeskundigheid: inwoners die zijn opgeleid om hun ervaringskennis professioneel in te zetten[8].

ERVARINGSKENNIS – NIET-BEROEPSMATIGE ERVARINGSDESKUNDIGHEID

In Hilversum is ervoor gekozen om middels de Adviesraad Sociaal Domein te voldoen aan de wettelijke verplichting om burgers te betrekken bij de uitvoering van de wet. Ook is er op het Sociaal Plein periodiek overleg met gebruikers van de Wmo om hun ervaringen op te halen. Dit overleg willen we intensiveren zodat we meer kennis opdoen en deze nog beter kunnen benutten.

ERVARINGSDESKUNDIGHEID – BEROEPSMATIGE ERVARINGSDESKUNDIGHEID

Beroepsmatige ervaringsdeskundigheid wordt met name ingezet in de GGZ. Een aantal samenwerkingspartners in Hilversum maakt gebruik van ervaringsdeskundigheid, bijvoorbeeld bij de respijtvoorziening Retrovo voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Uit eerste onderzoeken blijkt dat psychisch kwetsbaren beter in staat zijn sociale relaties te onderhouden en deel uit te maken van de gemeenschap, als bij de ondersteuning ervaringsdeskundigen betrokken waren[9].

De komende jaren willen we ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid een stevigere plek in ons beleid geven. Dit is een nieuwe inzet in onze aanpak. Om deze reden gaan we ervaringsdeskundigheid in al onze actieplannen, subsidieregelingen en projectplannen meenemen.

[8] Bron: (Vereniging van Ervaringsdeskundigen, het Trimbos-instituut en Kenniscentrum Phrenos, 2023)
[9] Bron: (Movisie, 2021)

2.5 SAMENWERKING REGIO GOOI EN VECHTSTREEK

De uitvoering van de Wmo is gedeeltelijk regionaal georganiseerd. Gemeenten kiezen voor samenwerking als dit meer kwaliteit, kostenbesparing en efficiency biedt. Daarnaast is er steeds vaker een plicht tot gemeentelijke samenwerking vanuit het Rijk. Denk hierbij aan de Regionale samenwerkingsagenda 2023-2026, Bescherming en Opvang, inkoop en het contractbeheer van de geïndiceerde ondersteuning, en toezicht en handhaving. Ook is er een regionaal programma Gezondheid en Ondersteuning waarbij samen wordt gewerkt aan een gezonde leefomgeving waar thema's als gezondheid, sociale interactie, recreëren en zorg steeds meer met elkaar verweven zijn. Het uitgangsprincipe is: 'Lokaal waar het kan, regionaal waar het moet'.

REGIONALE SAMENWERKINGSAGENDA 2023-2026

Doel van de **Regionale samenwerkingsagenda 2023-2026** is om gemeenteraden in staat te stellen te sturen op de samenwerking bij de regionale opgaven, in beleidsvoorbereiding en belangenbehartiging. In de Regionale samenwerkingsagenda is vastgesteld dat we samenwerken op het integraal zorgakkoord (IZA). Het IZA vraagt om een ketensamenwerking op regionale schaal. De ketenpartners zijn ook regionaal georganiseerd. Daarnaast werken we regionaal samen aan ketenaanpakken vanuit de SPUK GALA die ook een koppeling kennen met de inzet vanuit de GGD.

REGIONAAL BELEIDSPLAN BESCHERMING EN OPVANG 2022-2025

In het **beleidsplan Bescherming en Opvang Gooi en Vechtstreek 2022-2025** staat beschreven hoe de ondersteuning voor de meeste kwetsbare inwoners in de regio de komende jaren is georganiseerd. Het gaat om mensen die maatschappelijk uitvallen of dreigen uit te vallen. Vaak zijn dit inwoners die niet kunnen voorzien in hun eigen basisbehoeften, zoals huisvesting, inkomen, sociale contacten en persoonlijke verzorging. Vaak spelen er problemen op meerdere levensgebieden, waaronder schulden, psychische aandoeningen, huiselijk geweld en verslaving.

Bescherming en opvang omvat openbare geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Gemeenten zijn op basis van de Wmo verantwoordelijk voor deze voorzieningen. In onze regio wordt bescherming en opvang uitgevoerd vanuit de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek.

Enkele belangrijke maatregelen die onderdeel uitmaken van het beleidsplan zijn:

- Maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen
- Beschermd wonen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid
- Skaeve huse project Keerpunt Zuid, een vorm van beschermd wonen voor overlastgevende zorgmijders
- Herstelnetwerk Gooi en Vechtstreek; dit zelfregienetwerk onder leiding van ervaringsdeskundigen organiseert activiteiten voor (tijdelijk) kwetsbare inwoners gericht op persoonlijk en maatschappelijk herstel.

Eén van de speerpunten in deze beleidsagenda is de lokale vertaling van het beleidsplan Bescherming en Opvang. Hierover staat meer in **hoofdstuk 4.3 'Hilversummers krijgen passende zorg en/of ondersteuning en weten die te vinden'**.

INKOOP EN CONTRACTBEHEER GEÏNDICEERDE ONDERSTEUNING

Inkoop en Contractbeheer is verantwoordelijk voor het inkopen, contracteren en beheren van alle contracten met aanbieders van geïndiceerde ondersteuning. Met de invoering van de nieuwe buurtteams en zinvolle dagactiviteiten verschuift de focus van sturen op afzonderlijke contracten van ondersteuning naar sturen op de beweging in het stelsel: van geïndiceerde ondersteuning naar algemene voorzieningen naar de sociale basis, waarbij hybride vormen mogelijk zijn. Daarbij onderzoeken of we langjarig kunnen indiceren.

Dit is de beweging van Zorg en Ziekte naar Gedrag en Gezondheid. Inwoners helpen we zo normaal als mogelijk is. Dit betekent dat zij passende ondersteuning op de juiste plek krijgen.

HANDHAVING EN TOEZICHT

De handhaving en toezicht is enerzijds van belang voor het voorkomen van financiële ondermijning van gemeenschapsgeld en anderzijds voor het voorkomen van criminele activiteiten die de samenleving ondermijnen. In onze regio zijn handhaving en toezicht als volgt belegd:

- Sociale Recherche (SR): doet voor de regiogemeenten Gooi en Vechtstreek en de gemeente Diemen onderzoek in dossiers waar er een vermoeden is van fraude. Tevens is de SR in sommige gemeenten toezichthouder van de Persoonsgebonden Budgetten (PGB)-dossiers. De dienstverleningsovereenkomst Sociale Recherche is momenteel alleen gericht op de Participatiewet.
- Toezicht: de bevoegdheden van de regionale toezichthouder zijn onder meer het onaangekondigd bezoeken van zorgaanbieders, inzage in dossiers en het rapporteren van bevindingen. Wmo-toezicht is gericht op de kwaliteit van de dienstverlening en heeft een signalerende en drempelverhogend functie als het gaat om fraude. In 2023 is een tweede toezichthouder aangesteld.
- Gemeenten: de consulenten en lokale handhavers spelen een belangrijke rol ‘aan de poort’ bij nieuwe aanvragen en/of controles op lopende voorzieningen.

Momenteel is het Wmo-toezicht georganiseerd op de kwaliteit en onvoldoende op de rechtmatigheid. Deze rol wordt middels het **regionale plan Gezondheid en Ondersteuning** versterkt. Hierbij gaat aandacht uit naar de ondersteuning die een persoonsgebonden budget (PGB) biedt.

De komende periode zetten we in op het verstevigen van de zorgkwaliteit door de PGB-aanbieders. Dit doen we in lijn met de vastgestelde **Beleidsregels** kwaliteitscriteria voor professionele dienstverlening bij inzet individuele voorzieningen Wmo en Jeugdhulp. Zo stellen we voor deze aanbieders dezelfde eisen als voor onze gecontracteerde aanbieders. Op die manier kunnen ook onze inwoners die gebruikmaken van een PGB ervan uitgaan dat zij kwalitatief goede zorg krijgen.

3. WETTELIJKE VERPLICHTINGEN EN BELEIDSVRIJHEID

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) stelt dat de gemeenteraad periodiek een plan vaststelt over hoe hij vormgeeft aan de maatschappelijke ondersteuning[10].

De Wmo beoogt dat inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en deelnemen aan het dagelijks leven. Centraal staan de mogelijkheden van de inwoners zelf. Wanneer de inwoner onvoldoende zelfredzaam is, wordt gekeken naar hulp van familie of anderen in de directe omgeving. Als deze hulp ontoereikend is, biedt de gemeente ondersteuning in de vorm van algemene voorzieningen. Hierna volgt mogelijk geïndiceerde ondersteuning. De ondersteuning is erop gericht om de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten. Bovenstaande vormen van ondersteuning kunnen gelijktijdig plaatsvinden. De volgende landelijke- en regionale ontwikkelingen sluiten aan op het beleidskader:

INTEGRAAL ZORG AKKOORD (IZA)

IZA richt zich op het goed, toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg voor hen die dat nodig hebben. Door vergrijzing, minder personeel en toenemende complexiteit van zorgvragen komt de zorg de komende decennia onder grote druk te staan. Het doel van IZA is dan ook om te zorgen voor een houdbaar zorglandschap, waarin de nadruk verschuift van ‘ZZ’ naar ‘GG’ - van Zorg en Ziekte naar Gezondheid en Gedrag.

GEZOND EN ACTIEF LEVEN AKKOORD (GALA)

GALA richt zich vooral op de lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en een sociale basis. Hierbij streven het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), gemeenten, de GGD en zorgverzekeraars naar een ‘gezonde generatie in 2040’. Een samenleving waar gezondheid centraal staat en er aandacht is voor een gezonde leefstijl. Het college heeft in september 2023 het **Plan van Aanpak Brede SPUK** vastgesteld en ingediend. Met de middelen die we op basis van dit plan ontvangen, kunnen we als gemeente inzetten op o.a. sport, gezondheid en preventie.

WONEN, ONDERSTEUNING EN ZORG VOOR OUDEREN (WOZO)

Met het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport met Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg-organisaties (VVT) afspraken gemaakt over een toekomstbestendige ouderenzorg. Het programma is erop gericht dat ouderen in de toekomst langer zelfstandig kunnen blijven wonen op een plek waar ze zich thuis voelen. De norm wordt: zelf als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan.

[10] ***Artikel 2.12 lid 1, Wmo 2015***

4. DOELEN EN SPEERPUNTEN

De opgaven waar we als maatschappij voor staan om ondersteuning in de toekomst te kunnen blijven bieden, zijn omvangrijk en complex. Dit vraagt om inzet van alle inwoners en partijen in de gemeente. We willen een gemeente zijn met prettige wijken om in te wonen en met een stevige sociale samenhang.

Een samenleving waarin mensen elkaar kennen en waar het vanzelfsprekend is om elkaar te helpen. Waar mensen een sociaal netwerk hebben om op terug te kunnen vallen. Naar elkaar om kijken is iets wat we samen moeten doen. We zien dat deze onderlinge verbondenheid is afgenomen en dat de eenzaamheid toeneemt. Deze beweging willen we weer omkeren.

In dit hoofdstuk staan de doelen en speerpunten beschreven waar we de komende jaren met deze beleidsagenda op inzetten. We werken de volgende doelen uit de Visie Sociaal Domein “Wij zijn Hilversum” uit:

1. Hilversummers hebben een **sociaal netwerk** en vormen een **gemeenschap**.
2. Hilversummers hebben **passende en toegankelijke voorzieningen** in hun buurt.
3. Hilversummers krijgen **passende zorg en/of ondersteuning** en weten die te vinden.
4. Hilversummers zijn duurzaam aan het **werk** en/of hebben een zinvolle **daginvulling**.
5. Hilversummers krijgen **ondersteuning** om zo lang mogelijk **zelfstandig** te wonen.

4.1 HILVERSUMMERS HEBBEN EEN SOCIAAL NETWERK EN VORMEN EEN GEMEENSCHAP

Bij dit doel zetten we in op het vergroten van de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners in een kwetsbare situatie. Door samenwerking in de wijk en actieve betrokkenheid van inwoners zoals vrijwilligers en mantelzorgers kunnen we eraan bijdragen dat alle inwoners – ook degene in een kwetsbare positie – mee kunnen doen. Inwoners voelen zich gelukkiger als zij voldoende waardevolle sociale contacten en vrienden hebben. We doen wat we kunnen om eenzaamheid tegen te gaan.

SPEERPUNT A: BEVORDEREN SAMENWERKING IN DE WIJK

Er is niet één partij die op zichzelf een sterke sociale basis kan vormen. Om deze reden willen we de samenwerking met en tussen aanbieders versterken. Zo is het mogelijk om opgaven te realiseren die de gemeente alleen niet kan verwezenlijken. We zetten in op het aanjagen, bij elkaar brengen en begeleiden van organisaties, en bieden ruimte om tot samenwerkingsverbanden te komen. Zo kunnen organisaties van elkaar leren en zich verder ontwikkelen. Samenwerking leidt ertoe dat inwoners met een hulpvraag snel op de juiste plek terechtkunnen. Dat organisaties niet langs elkaar heen werken, maar gezamenlijk de inwoners beter kunnen helpen.

Samenwerking voorkomt versnippering van zorg en draagt bij aan betere en op elkaar afgestemde ondersteuning. De buurtteams gaan hierin een belangrijke rol spelen[11]. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de samenwerking tussen de formele en de informele zorg. Daarnaast is duidelijk dat het aanbod in de wijk groot is. Om inwoners beter te kunnen verwijzen naar de mogelijkheden in de sociale basis, gaan we de sociale kaart doorontwikkelen. Ook versterken we de samenwerking tussen zorgaanbieders, -verzekeraars, -kantoren en de gemeente, evenals de samenwerking met huisartsen. Daarmee geven we uitvoering aan het Coalitieakkoord 2022-2026 ‘Hilversum Koesteren’.

[11] Zie doel 4.3, speerpunt a: Doorontwikkeling ‘Begeleiding in de Wijk’ naar Buurtteams Hilversum

SPEERPUNT B: VERSTERKEN VAN VRIJWILLIGERS EN VRIJWILLIGE INZET

Met de toenemende zorgvraag en het afnemende professionele zorgaanbod is het belangrijker dan ooit om de kracht van de gemeenschap te versterken. Vrijwilligerswerk hoort bij het sociaal kapitaal van de samenleving. Vrijwilligers zijn een onmisbare schakel in onze wijken en buurten; zij zorgen voor binding en leefbaarheid. Vrijwilligerswerk is niet alleen belangrijk voor de samenleving. Het is draagt bij aan het welzijn, (mentale) gezondheid en zingeving van de vrijwilliger zelf.

Alleen door actieve betrokkenheid van vrijwilligers kunnen we ervoor zorgen dat alle inwoners, ook degenen in een kwetsbare positie, kunnen meedoen. Uit de Corona Gezondheidsmonitor Volwassen en Ouderen 2022 blijkt dat 23,2 procent van de Hilversummers vrijwilligerswerk doet[12]. In de hele regio Gooi en Vechtstreek zet 26,1% van de inwoners zich in als vrijwilliger. Hilversum heeft het laagste percentage van de gehele regio. Dit, terwijl inwoners die zich voor anderen inzetten onmisbaar zijn. Vrijwilligers worden terecht 'het cement' van de samenleving genoemd. De activiteiten die vrijwilligers ontplooien doen zij vanuit hun eigen motivatie. Ze willen een ander helpen, mensen ontmoeten of nieuwe vaardigheden opdoen. Deze inwoners koestert de gemeente zeer.

Om deze reden gaan we aan de slag met het opstellen van het Actieprogramma Vrijwilligers 2024-2023. Dit te ontwikkelen actieprogramma wordt gebaseerd op vier speerpunten:

1. **Stimuleren**: waarbij inwoners de ruimte krijgen om voor elkaar te zorgen. Bij het stimuleren van initiatieven houden we ruimte voor vernieuwing, passend bij de uitdagingen die op ons afkomen.
2. **Matchen**: het opzetten van de juiste infrastructuur en het optimaal bij elkaar brengen van vraag en aanbod.
3. **Ondersteunen**: het ondersteunen van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. Hierbij hoort ook de afstemming en verbinding met beroepskrachten
4. **Continueren**: gaat over alle activiteiten die ervoor zorgen dat de vrijwilliger zich vrijwillig blijft inzetten en dat de (vrijwillige) activiteiten gecontinueerd kunnen blijven, wanneer vrijwilligers kiezen voor een andere vrijetijdsbesteding.

SPEERPUNT C: VERSTERKEN VAN MANTELZORGERS

Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde en onmisbaar in onze zorgketen. De druk op mantelzorgers neemt steeds meer toe. Dit komt door allerlei ontwikkelingen zoals langer thuis wonen, dubbele vergrijzing, en groeiende tekorten van het zorgpersoneel en zorgbudgetten. Daarnaast zijn er steeds minder mensen die mantelzorg kunnen bieden.

Daarmee groeit de maatschappelijke urgentie om als gemeente te zorgen voor goede mantelzorgondersteuning. Uit de Corona Gezondheidsmonitor Volwassen en Ouderen 2022 blijkt dat 10,6% van de inwoners mantelzorger is. Van deze 10,6% voelt 18,7% zich zwaar belast[13]. Op dit moment ondersteunen we mantelzorg door het bieden van verschillende voorzieningen.

Tegelijkertijd is de mantelzorgondersteuning in Hilversum versnipperd. Er zijn veel verschillende organisaties die iets doen voor mantelzorgers, maar een duidelijke samenhang ontbreekt. Ook is de toegang tot mantelzorgondersteuning niet helder en toegankelijk genoeg. Dit is ook de reden dat we aan de slag gaan met de Uitvoeringsagenda Mantelzorg in Hilversum 2024-2030. Met deze uitvoeringsagenda geven we richting aan hoe we komende jaren – in samenwerking met onze partners binnen het sociaal domein – onze huidige en toekomstige mantelzorgers ondersteunen.

[11] Bron: (GGD, CBS en RIVM, 2022)
[12] Bron: (GGD, CBS en RIVM, 2022)

De speerpunten van de te ontwikkelen uitvoeringsagenda zijn:

- Inzetten op preventieve mantelzorgondersteuning om overbelasting te voorkomen en bieden van passende ondersteuning – zoals respijtzorg – aan mantelzorgers die al te maken hebben met (dreigende) overbelasting.
- Bieden van een duidelijke en herkenbare toegang tot passende mantelzorgondersteuning, zowel fysiek als digitaal.
- Stimuleren van vrijwilligersinitiatieven met specifieke aandacht voor groepen mantelzorgers met een verhoogd risico op overbelasting. Dit zijn bijvoorbeeld jonge mantelzorgers, werkende mantelzorgers en mantelzorgers die zorgen voor naasten met dementie of niet-aangeboren hersenletsel (NAH).
- Het aanjagen, verbinden en mede mogelijk maken van een intensieve samenwerking tussen de verschillende mantelzorg ondersteunings-organisaties (formeel en informeel) in Hilversum. Daarbij het stimuleren van de samenwerking in de regio Gooi en Vechtstreek waar dit meerwaarde heeft zoals bij de ontwikkeling van de digitale toegang en de uitvoering van de meerjarige communicatieaanpak.

Met de realisatie van de Uitvoeringsagenda Mantelzorg in Hilversum 2024-2030 komt de basis van mantelzorgondersteuning op orde. Hierdoor krijgen én houden mantelzorgers in Hilversum het gevoel dat ze er niet alleen voor zullen staan. Dit kan een eventuele drempel om mantelzorger te worden verlagen.

SPEERPUNT D: VOORKOMEN EN BESTRIJDEN VAN EENZAAMHEID

Eenzaamheid is een brede maatschappelijke ontwikkeling die in heel Nederland zichtbaar is, ook in Hilversum. Niet elke vorm van eenzaamheid is problematisch. Eenzaamheid is van alle jaren, alle leeftijden en van alle mensen. Iedereen voelt zich wel eens alleen. Maar wanneer iemand dat gevoel langdurig of heel sterk heeft, en de eenzaamheid het functioneren belemmert, is dat een probleem.

De invloed van eenzaamheid kan groot zijn. Zeker als het langdurig aanhoudt, leidt dit tot gezondheidsrisico's. Zo kan eenzaamheid een negatieve invloed hebben op het immuunsysteem. Met een lage weerstand ben je vatbaarder voor infecties. Ook kan eenzaamheid leiden tot depressie en een verhoogd risico op hartziekten en de ziekte van Alzheimer. Ook leidt eenzaamheid tot minder maatschappelijke participatie -omdat iemand zicht terugtrekt- en het gevoel dat welzijn of geluk tekortschiet.

Op 5 oktober 2020 heeft het college **'Samen is Leuker!'** - Lokale aanpak eenzaamheid Hilversum 2020 vastgesteld. Met deze aanpak willen we ervoor zorgen dat minder inwoners te maken krijgen met gevoelens van eenzaamheid die hen belemmeren in hun leven. In Hilversum voelt 49,4% van de inwoners zich wel eens eenzaam[14]. Van hen voelt 13,4 % zich erg eenzaam.

We willen natuurlijk niet dat Hilversummers zich eenzaam voelen. We werken met partners uit de stad aan een vernieuwd Actieplan Eenzaamheid 2024-2030. Met dit actieplan richten we ons op alle inwoners: jong en oud. Het actieprogramma gaat vier speerpunten bevatten:

- Het versterken van bewustwording rondom eenzaamheid en het taboe doorbreken.
- Het signaleren van eenzaamheid.
- Bekendheid geven aan en het versterken van initiatieven tegen eenzaamheid.
- Het vormen van een breed lokaal netwerk tegen eenzaamheid.

[14] Bron: (GGD, CBS en RIVM, 2022)

4.2 HILVERSUMMERS HEBBEN PASSENDE EN TOEGANKELIJKE VOORZIENINGEN IN HUN BUURT

Bij dit doel gaan we in op ontmoeting in de wijk, algemene voorzieningen en het bevorderen van innovatieve oplossingen. Hoofdstuk 4.4 gaat over de algemene voorziening dagbesteding. Hierbij wordt ontmoeting in de wijk georganiseerd voor inwoners voor wie dit zonder begeleiding niet mogelijk is. Voorliggend hierop wordt ook voor inwoners die geen begeleiding nodig hebben, ontmoeting in de wijk gefaciliteerd.

Hiervoor is het belangrijk dat winkels, horeca, gezondheidscentra, scholen en ontmoetingsplekken zich in de directe omgeving van inwoners bevinden en goed bereikbaar zijn. Hilversum scoort hoog op het aantal voorzieningen dat binnen een kwartier te bereiken is[15]. De Wmo heeft niet op alle voorzieningen in de buurt invloed. Hoofdstuk 5 gaat in op de samenhang tussen de Wmo en anderen domeinen. In dit hoofdstuk gaat het ook over de Omgevingsvisie, die samenhang brengt tussen de Wmo en de voorzieningen.

SPEERPUNT A: VERSTERKEN VAN ONTMOETING EN BINDING IN DE WIJK

Een sterke wijk waarin inwoners zich met elkaar verbonden voelen staat centraal in onze visie. In 2022 voelde 47% van de inwoners zich verbonden met hun buurt, in vergelijking met 56% in 2016[16]. Om ontmoeting en binding in elke wijk te stimuleren, richten we ons op diverse plaatsen en initiatieven in de gemeenschap. Dit kan bijvoorbeeld plaatsvinden bij sportverenigingen, lokale ondernemers en culturele instellingen. Maar denk ook aan informele ontmoetingen bij openbare zitplaatsen of zelfs de koffiecorner van de supermarkt in de buurt. Bij het versterken van onze buurten erkennen we de essentiële rol van opbouwwerk en sociale verbinders. Onze aanpak omvat niet alleen specifieke buurthuizen, maar omvat ook de inzet van opbouwwerkers en sociale verbinders die de gemeenschap ondersteunen en versterken. Om zo de beweging van Zorg en Ziekte naar Gezondheid en Gedrag te maken. Van zorg naar zorgzame gemeenschappen.

Figuur 3: Overzicht huidige buurthuizen in Hilversum

Hilversum heeft momenteel acht buurthuizen (figuur 3): Wijkcentrum St. Joseph, De Kleine Lelie, Wijkcentrum de Geus, Wijkcentrum de Koepel, Wijkcentrum de Kruisdam, De Zoutkeet, Lopes Dias en ZO-Samen.

[15] Bron: (CBS Statline, 2023)
[16] Bron: (I&O Research , 2022)

We realiseren ons dat er momenteel een grote diversiteit bestaat in de mate van ondersteuning die deze buurthuizen ontvangen. Om de beweging van ZZ naar GG mogelijk te maken hebben we sterke buurten nodig waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Om deze reden werken we de komende periode aan wijkgerichte ontmoeting. Daarbij zijn de volgende punten uitgewerkt.

FYSIEKE WELZIJNSINFRASTRUCTUUR

De fysieke welzijnsinfrastructuur moet aansluiten bij de beweging van ZZ naar GG. In de praktijk bepalen de aanbieders wie, wanneer gebruikmaakt van hun accommodaties. Daarbij gaat het voornamelijk om activiteiten die de gemeente subsidieert. Hiernaast gaat een groot deel van het subsidiebudget voor welzijn naar beheer en exploitatie. Om deze reden onderzoeken we hoe we optimaal gebruik van de locaties kunnen stimuleren. Ook kijken we of het mogelijk is om beheer en exploitatie los te koppelen van het aanbieden van welzijn.

SOCIAAL TOEGANKELIJK

Buurthuizen moeten gastvrij zijn voor alle inwoners. Om deze reden blijven we inzetten op sociaal beheerders. Diegene is aanspreekpunt, bewaakt de sfeer, zorgt voor goed contact met de buurt en levert een belangrijke bijdrage aan optimaal gebruik van het buurthuis door bewoners en bewonersinitiatieven. Daarnaast heeft deze persoon een belangrijke signalerende rol binnen het buurthuis. Deze sociaal beheerder heeft een belangrijke rol als contactpersoon voor initiatiefnemers die een ruimte willen gebruiken. Dit gaat niet alleen over de praktische zaken, zoals sleutelbeheer en de organisatie van faciliteiten, maar ook over de wijze waarop dit initiatief het buurthuis kan versterken.

STIMULEREN VAN INITIATIEVEN

Om tot een zorgzame gemeenschap te komen willen we initiatieven vanuit buurtbewoners stimuleren. Hier ligt een rol voor onder andere een opbouwwerker. Wanneer buurtbewoners er zelfstandig niet in slagen om een levensvatbaar initiatief op te starten, te continueren of tot een goed einde te brengen, kan een opbouwwerker hen ondersteunen en faciliteren.

De opbouwwerker is te omschrijven als een professionele vriend: ‘Niet een professional die even binnenkomt, wat dingen regelt, weer vertrekt en verder onbereikbaar is, maar iemand die voelt als een goed bereikbare vriend met een zekere professionaliteit[17].’ De opbouwwerker gaat een initiatief niet dragen, maar kan wel helpen een zet in de goede richting te geven. Het gaat hierbij veelal om initiatieven die ontmoeting en verbinding in de wijk bevorderen. De inzet van opbouwwerk is voornamelijk gericht op groepen mensen die uit zichzelf weinig tot niet meedoen in de samenleving. Het is specifiek niet de bedoeling dat opbouwwerkers zelf de activiteiten gaan organiseren; ze dienen de inwoners alleen bij hun initiatief te ondersteunen.

COLLECTIEVE OF INDIVIDUELE ONDERSTEUNING

De opbouwwerkers krijgen hiernaast een belangrijke rol bij de samenwerking met het buurtteam[18]. Beiden dragen bij aan het vinden van kwetsbare inwoners, om hen vervolgens naar de juiste activiteiten in de sociale basis te leiden.
Het buurtteam richt zich op de individuele ondersteuning van bewoners met hulpvragen. De opbouwwerker gaat juist aan de slag met het versterken van sociale verbindingen in de buurt, het collectief. Door intensief samen te werken zal de kloof tussen individuele ondersteuning en de collectieve aanpak minimaliseren.

*[17] **Bron: (Ewijk, 2023)***
*[18] **Zie doel 4.3, speerpunt a: Doorontwikkeling ‘Begeleiding in de Wijk’ naar Buurtteams Hilversum***

SPEERPUNT B. DOORONTWIKKELEN ALGEMENE VOORZIENINGEN IN DE BUURT

Er is veel mogelijk om te zorgen dat mensen aan het gewone leven deel kunnen blijven nemen. Wanneer er toch een ondersteuningsbehoefte komt, willen we dat inwoners zo normaal als mogelijk hulp krijgen. Zonder indicatie met passende en toegankelijke voorzieningen in de buurt, zodat we meer mensen bereiken.

Om deze reden gaan we de komende periode door met het ontwikkelen en stimuleren van algemene voorzieningen in de buurt. Naast de al bestaande ontwikkelingen, zoals buurtteams en zinvolle daginvulling, kijken we breed naar andere mogelijkheden. Hierbij is het uitgangspunt dat algemene voorzieningen niet duurder mogen zijn dan de inzet van maatwerk. Het anders organiseren van onze ondersteuning vraagt om een regierol van de gemeente. Het regionale contractbeheer verschuift hierdoor deels naar de gemeente.

Dit vraagt om stevig accounthouderschap en contractmanagement in Hilversum. In partnerschap willen we ontwikkelen, leren, evalueren en verantwoorden. Het uitgangspunt is om de administratieve last van aanbieders te beperken, zodat zij zich op ondersteuning kunnen richten.

SPEERPUNT C. BEVORDERING TECHNISCHE EN INNOVATIEVE OPLOSSINGEN

De komende periode zetten we – naast het aanbieden van algemene voorzieningen – waar mogelijk ook in op het bevorderen van technische en innovatieve oplossingen om de ondersteuning te versterken. Door middel van technologische hulpmiddelen en vernieuwende procedures is het mogelijk om doeltreffende ondersteuning sneller te bieden, binnen een korter tijdsbestek en soms zelfs op afstand. Het verantwoord en inclusief integreren van technologie in de Wmo stelt ons in staat de levenskwaliteit te verbeteren. Het garandeert ook dat personen met een hulpvraag de passende ondersteuning krijgen om actief deel te nemen aan de samenleving.

4.3 HILVERSUMMERS KRIJGEN PASSENDE ZORG EN/OF ONDERSTEUNING EN WETEN DIE TE VINDEN

In Hilversum is het streven om inwoners passende zorg en ondersteuning te bieden en hen te helpen bij het vinden van deze voorzieningen. Dit realiseren we door middel van de buurtteams die direct toegankelijk voor inwoners zijn. Daarnaast is er speciale aandacht voor de lokale aanpak voor bescherming en opvang van kwetsbare mensen. Dat geldt ook voor een doeltreffende lokale aanpak om ervoor te zorgen dat ouderen de zorg en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Deze integrale aanpakken bevorderen het welzijn van Hilversummers en zorgen ervoor dat zij de juiste hulp weten te vinden.

SPEERPUNT A: DOORONTWIKKELING ‘BEGELEIDING IN DE WIJK’ NAAR BUURTTEAMS HILVERSUM

Met de **Agenda Wmo-Welzijn in de Wijk 2019-2021** hebben we de beweging naar de wijk gemaakt. We zijn gestart met het bieden van een algemene voorziening op individuele begeleiding. Door ondersteuning in de wijk te organiseren, is het mogelijk om mensen laagdrempelig en in een eerder stadium ondersteuning te bieden.

De buurtteams moeten de 'voor de hand liggende plek’ worden, waar iedereen met een vraag terecht kan. Het doel is om toegankelijk en dichtbij in de wijk aanwezig zijn, en om ondersteuningsvragen zo normaal mogelijk op te pakken. Het buurtteam werkt outreachend en biedt individuele ondersteuning aan inwoners boven de achttien jaar. Hierbij is een goedlopende samenwerking met de verschillende consulenten van het Sociaal Plein van groot belang, zodat geen enkel huishouden tussen wal en schip valt.

We werken aan de doorontwikkeling van de buurtteams aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- Voor inwoners is het duidelijk hoe en wanneer ze bij het buurtteam moeten zijn. De gemeente stelt de naam, inhoud, samenstelling en werkwijze van alle buurtteams vast en zorgt dat die overal gelijk zijn. Zo zijn de teams in heel Hilversum herkenbaar en vindbaar, en kunnen Hilversummers overal dezelfde ondersteuning vinden. Voor de teams is er daarnaast ruimte om gericht op specifieke vraagstukken in de wijk aanvullend aanbod te organiseren.
- De Buurtteams Hilversum zijn de spin in het web van de ondersteunings-infrastructuur in de wijken en buurten. Ze bieden individuele ondersteuning en werken ook samen met andere maatschappelijke partners in Hilversum, zoals:
  - Zorgaanbieders Wmo
  - Huisartsen en wijkverpleegkundigen
  - Veiligheidspartners
  - GGZ
  - VVT-aanbieders
  - Woningcorporaties
  - Sociaal juridische dienstverlening
- De samenwerking en verbinding tussen Buurtteams Hilversum en het professionele en informele netwerk van de sociale basis worden behouden en verstevigd. De sociale basis is gescheiden van de buurtteams georganiseerd en betreft de informele ondersteuning en de laagdrempelige, veelal collectieve basisvoorzieningen in de buurten van Hilversum. Dit terwijl Buurtteam Hilversum individuele ondersteuning biedt.

De komende periode zetten we in op het maken van een business case die verschillende scenario's omvat. Met deze bussiness case onderzoeken we hoe we de buurtteams als algemene voorziening het beste kunnen organiseren, op een manier die de beweging van geïndiceerde ondersteuning naar algemene voorzieningen versterkt. Tevens wordt de aansturing van de buurtteams daarin meegenomen, evenals de positie van onafhankelijke cliëntondersteuning.

WIJKGERICHTE SAMENWERKING TUSSEN BUURTTEAMS EN BUDGETCOACHES

Inwoners kunnen met vragen en problemen terecht bij het buurtteam. Financiële problemen is een veel voorkomend onderwerp in de gesprekken met inwoners. Deze vragen zijn goed op te pakken door een budgetcoach. Korte lijnen tussen zorg- en welzijnsprofessionals en de budgetcoaches zorgen voor snelle ondersteuning. Dit zorgt er ook voor de vraag op de juiste plek terechtkomt. Daarbij heeft de budgetcoach korte lijnen met schuldhulpverlening. Hierdoor is het mogelijk om snel te schakelen. Dit kan een opeenstapeling van de problematiek beperken of zelfs voorkomen. In de komende periode gaan we inzetten op de samenwerking tussen buurtteams en budgetcoaches.

SPEERPUNT B. LOKALE AANPAK BESCHERMING EN OPVANG

Een goede mentale gezondheid is een grote maatschappelijke uitdaging. Door te focussen op mentale gezondheid in ons beleid kunnen we zorgen voor een veerkrachtige samenleving. Hierin krijgen mensen de ondersteuning die ze nodig hebben om te gedijen, zelfs in moeilijke omstandigheden. Het is een investering in het welzijn en de toekomst van onze samenleving. Momenteel ervaart 22% van de Hilversummers psychische klachten. Dit kan resulteren in onbegrepen gedrag waar buurtbewoners zich zorgen over maken. Met de lokale vertaling van het eerdergenoemde Regionaal Beleidsplan Bescherming en Opvang zetten we in op zogeheten GGZ-vriendelijke wijken. Waarmee we inzetten op dat inwoners met een psychische of psychiatrische kwetsbaarheid gastvrij worden ontvangen in voorzieningen in de buurt. Met de beweging van Beschermd wonen (in een accommodatie van een instelling) naar Beschermd Thuis (ambulante ondersteuning aan huis) is het des te belangrijker om te investeren in een zachte landing in de wijk. We beogen hiermee een gastvrije ontvangst te organiseren voor psychisch kwetsbare inwoners in de buurt, en anderzijds de veiligheid van buurtbewoners te garanderen. Verward gedrag hoeft immers niet tot gevaarlijke situaties te leiden, maar dit kan soms wel zo worden ervaren. Om daartoe te komen is het nodig lokaal in te zetten op voorzieningen in de buurt. In Hilversum werken we via de onderstaande maatregelen aan een lokale vertaling van het regionale beleidsplan Bescherming en opvang.

- (Dag)activiteiten in de wijk voor psychisch kwetsbaren: Naar aanleiding van signalen over toegenomen psychische problematiek in Hilversum Oost zijn we gestart met activiteiten voor psychisch kwetsbaren op twee locaties in de wijk. Bij deze activiteiten is, anders dan bij reguliere welzijnsactiviteiten, een zorgmedewerker aanwezig. Met het aanbieden van de algemene voorziening willen we dit aanbod vergroten[19].
- Versterken van buurtcirkels: Een buurtcirkel is een zeer effectieve sociale interventie gericht op kwetsbare inwoners met beperkte sociale vaardigheden. In de meeste gevallen ontvangen zij ambulante individuele begeleiding vanuit de Wmo. De ervaring leert dat de individuele begeleiding bij verschillende deelnemers kon worden afgeschaald mede door deelname aan de Buurtcirkel, zeker in combinatie met een lichte begeleiding vanuit het Buurtteam. Vanwege het succes, breiden we de buurtcirkels uit naar drie tot vier wijken in Hilversum.
- Aanpak Landing in de wijk: Landing in de wijk is gericht op het voorlichten en betrekken van de buurt bij de huisvesting van kwetsbare inwoners. Het betreft een gedeelde verantwoordelijkheid met zorgaanbieders. Met een goede landing in de wijk geven we een veilig gevoel aan buurtbewoners en de nieuwe, kwetsbare bewoners een warm welkom. De aanpak richt zich op: voorlichten van buurtbewoners en het bieden van handelingsperspectief en trainingen, het werven van vrijwilligers/maatjes en het maken van afspraken met woningcorporaties over (het uitbreiden van) ‘gespikkeld wonen’[21].
- Ontmoeting in de wijk: Zowel door de inzet van de verbinder GGZ in Oost als de buurtkamer van het Leger des Heils. Deze laagdrempelige inloopvoorzieningen zorgen voor verbinding met de buurt.

[19] Zie doelstelling 4.4, speerpunt a: het bieden van een zinvolle daginvulling
[20] Het is een elders in Nederland ontwikkelde aanpak die door Movisie is opgenomen in de databank voor effectieve sociale interventies
[21] Gespikkeld wonen is een samenlevingsvorm waarbij mensen die wonen met begeleiding samenwonen met reguliere huurders

- Stimuleren van informele initiatieven mentale gezondheid: Hilversum telt diverse kleine informele initiatieven die bijdragen aan het welzijn van kwetsbare inwoners. Denk hierbij aan de autismesoos of zelfhulpgroepen/ lotgenotencontact.
- Pilot interventiewoningen: we zijn gestart met een pilot waarbij de kwetsbare inwoners met een acuut huisvestingsproblemen plaatsen in gemeentelijke interventiewoningen. Daarnaast ontvangen inwoners de ondersteuning die nodig is.

- Daarnaast zetten we in op het continueren van de aanpak suïcidepreventie. Momenteel heeft 1,4% van de Hilversummers er in de laatste 12 maanden (heel) vaak serieus over na gedacht een einde aan diens leven te maken (bron: GGD, CBS en RIVM, 2022). Suïcide willen we voorkomen. De aanpak suïdicepreventie bestaat uit de pijlers die 113 Zelfmoordpreventie hanteert voor de lokale aanpak van suïcidepreventie. We zetten in op:
  - Een publiekscampagne en evenementen om mentale gezondheid bespreekbaar te maken.
  - We financieren zogenoemde gatekeeperstrainingen voor mensen die vanuit hun (vrijwilligers)werk in aanraking komen met mensen met suïcidale gedachten. Om aandacht te hebben voor risicogroepen hebben we onder meer een lotgenotengroep gevormd, die we gezien de recente ontwikkelingen willen uitbreiden naar een online lotgenotengroep voor jongeren.
  - We versterken de samenwerking met ketenpartners om de signalering van suïcidaliteit en doorgeleiding naar de juiste hulp beter te organiseren.

Tot slot bieden we in samenwerking met Slachtofferhulp emotionele steun en ondersteuning aan nabestaanden en getuigen.

SPEERPUNT C: OUDER WORDEN IN HILVERSUM

In Hilversum is sprake van dubbele vergrijzing. De groep ouderen gaat een relatief groter aandeel van de Hilversumse samenleving vormen, en de gemiddelde leeftijd komt ook steeds hoger te liggen. Zo zien we dat het aandeel 75+'ers, van 9,2% in 2022 tot 13,6% in 2050 toeneemt. Dit komt neer op een indrukwekkende toename van 50%[22].

Maar de vergrijzing gaat verder dan enkel leeftijdgerelateerde veranderingen; naarmate inwoners ouder worden, neemt ook het aantal ouderen met (meerdere) aandoeningen toe. En met de toename van ouderen zijn er ook meer ouderen met een geriatrisch syndroom. Dit zijn (gezondheids)problemen die relatief vaak bij ouderen voorkomen. Zoals vallen, geheugenproblemen en dementie en beperkingen in het dagelijks functioneren[23].

Tegelijkertijd bewegen ouderen meer, ze wonen tot op hogere leeftijd zelfstandig en rijden langer auto. De nadruk komt steeds meer te liggen op de kwaliteit van ouder worden (successful ageing) in plaats van oud worden op zichzelf. Hierbij past ook zingeving en invulling van de tijd die beschikbaar is. In Hilversum zetten we in op 'Ouder worden in Hilversum' met de volgende maatregelen:

a. Verbeteren van de mentale gezondheid bij ouderen: 20% van de 75+'ers kampt met een depressie[24]. Door de toename van ouderen in Hilversum, mogen we ook verwachten dat er meer dementie en alzheimer voorkomt. De mentale gezondheid van ouderen heeft daarom onze aandacht, zowel in de regionale plannen omtrent het IZA als in het beleidskader Volksgezondheid dat in 2024 wordt opgeleverd..

b. Momenteel voldoet 34,1% van de inwoners van 65+ zich aan de beweeg-richtlijnen (bron: GGD, CBS en RIVM, 2022). We willen een actieve leefstijl bij ouderen sitmuleren. Zo hopen we de kans op vallen te voorkomen. Tevens willen we ouderen goed informeren over valrisico's en hen duidelijk maken waar zij informatie kunnen vinden.

[22] Bron: (Gemeente Hilversum , 2023)
[23] Bron: (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2023)
[24] Bron: (Amsterdam AMC, 2022)

c. Momenteel doet 27,6% van de inwoners van 65+ vrijwilligerswerk (bron: GGD, CBS en RIVM, 2022). Dit willen we stimuleren: het draagt bij aan zingeving, zorgt voor nieuwe contacten en de oudere blijft actief. Ook na een pensioen is het mogelijk om midden in de maatschappij te staan. Hiernaast draagt vrijwilligerswerk bij aan sociale contacten en dit voorkomt dat ouderen in een sociaal isolement terechtkomen.

d. Langer zelfstandig wonen: we richten ons op geschikte woonvoorzieningen voor ouderen, zoals levensloopbestendige woningen en een toegankelijke uitnodigende omgeving rondom de woning. Passende woningen hebben daarom onze aandacht bij het opstellen van de Woonzorgvisie[25].

e. Momenteel biedt 14,2% van de inwoners van 65+ mantelzorg (bron: GGD, CBS en RIVM, 2022). Mantelzorgers willen we ondersteunen. We bieden voorzieningen om mantelzorgers te ondersteunen.

Er vinden al activiteiten plaats in het kader van ouder worden, zoals markten om langer thuis wonen te stimuleren en ondersteuning aan mantelzorgers.

[25] Zie ook Zie doelstelling 4.5, speerpunt a: Beschikbaarheid passende woningen voor Wmo-doelgroep

4.4 HILVERSUMMERS ZIJN DUURZAAM AAN HET WERK EN/OF HEBBEN EEN ZINVOLLE DAGINVULLING

Mensen voelen zich gelukkiger als zij voldoende (waardevolle) sociale contacten en vrienden hebben. Vrijwillige inzet draagt hieraan bij. Het is alleen niet voor alle inwoners mogelijk om vrijwilligerswerk te doen. Om deze reden bieden we dagactiviteiten voor Hilversummers voor wie dagactiviteiten zonder begeleiding niet vanzelfsprekend zijn. Buurthuizen in de sociale basis zijn voorliggend aan deze algemene voorziening. Vanuit deze beleidsagenda is onderstaand speerpunt geformuleerd, dat ook in de andere beleidsagenda's terugkomt.

SPEERPUNT A. HET BIEDEN VAN EEN ZINVOLLE DAGINVULLING

Er zijn veel verschillende aanbieders van zinvolle daginvulling in Hilversum. Momenteel is zinvolle daginvulling licht nog een voorziening waarvoor een indicatie vanuit de Wmo noodzakelijk is. De opdracht vanuit de raad is om de lichte vorm van dagbesteding laagdrempelig toegankelijk te maken voor een bredere groep Hilversummers en daarom vanaf 2025 als algemene voorziening aan te bieden. Dit betekent dat *ontmoeten* er als volgt uit gaat zien. De kernboodschap die deze opgave samenvat is: ‘Voor Hilversummers voor wie dagactiviteiten zonder begeleiding niet vanzelfsprekend zijn, bieden wij dagactiviteiten om hun sociaal isolement te doorbreken of te voorkomen, een actieve invulling te geven aan hun vrije tijd of stappen te zetten richting werk. Deze dagactiviteiten zijn divers, dichtbij en makkelijk te vinden’.

In tegenstelling tot een individuele voorziening, die gericht is op specifieke personen met een bepaalde zorg- of ondersteuningsbehoefte, is de algemene voorziening bedoeld voor een grotere doelgroep. Het is een bredere en meer toegankelijke vorm van ondersteuning die beschikbaar is voor iedereen die er gebruik van wil maken.

Ten opzichte van de huidige werkwijze vinden daarom enkele wijzigingen plaats. Zie hieronder:

Van	Naar
Individuele begeleiding door professional	Begeleiding met vrijwilligers en een professional voor meerdere deelnemers
Wmo-Indicatie licht	Toegang tot algemene voorzieningen
Individuele facturatie	Subsidie of inkoop voor groepen
Wmo-dagbesteding licht	Activiteiten, meedoen en/of meewerken

De verschillende maatschappelijke opgaven en de kernwaarden ‘eenvoud, vertrouwen en betrokken’ geven deze opdracht richting. Door dit in samenhang invulling te geven, dragen we zorg voor dagactiviteiten met meer eenvoud en vertrouwen, minder indicaties en daardoor minder regeldruk. Zo bereiken we meer mensen zonder kosten-verhoging.

In andere regio’s waar de zinvolle daginvulling al een algemene voorziening is – zoals in Utrecht, Apeldoorn, Zwolle – wordt gewerkt met verschillende doelen; activiteiten, meedoen en meewerken. Voor Hilversummers geldt ook dat verschillende behoeften bepalend zijn voor het gebruik van een algemene voorziening. Denk aan het voorkomen van sociaal isolement, van waarde zijn voor de eigen wijk of het gevoel hebben erbij te horen. Samen met de bestaande aanbieders zetten we in op het organiseren van dagactiviteiten die aansluiten bij de behoefte en wensen van de Hilversummers.

Hilversummers die ondersteuning wensen bij het invullen van hun dag kunnen zich vanaf 2025 zonder indicatie direct melden bij een aanbieder van dagbesteding. Het beoogde resultaat is de bevordering van sociale participatie, zelfredzaamheid en het welzijn van inwoners.

SAMENSPEL FORMELE EN INFORMELE ZORG

Bij deze voorziening ligt er een belangrijke rol voor de samenwerking tussen formele en informele zorg. Formele zorgverleners gaan de informele zorg nodig hebben om de voorziening op de juiste manier in te richten. Hiervoor heeft de informele zorggever de juiste handvaten nodig. Zowel het stimuleren als het ondersteunen van vrijwilligers krijgt een plek in het Actieplan Vrijwilligers[26].

[26] Zie doelstelling 4.1, speerpunt b: Versterken van vrijwillige inzet

4.5 HILVERSUMMERS KRIJGEN ONDERSTEUNING OM ZO LANG MOGELIJK ZELFSTANDIG TE WONEN

Uitgangspunt van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is dat inwoners zo veel als mogelijk in de eigen buurt blijven wonen. Dat is ook het beleid van de gemeente Hilversum. Een toereikend aanbod van voorzieningen is van belang. Daarnaast moet ook de woning zelf geschikt zijn voor normaal gebruik door een persoon met chronische fysieke beperkingen en/of psychische aandoeningen.

SPEERPUNT A. BESCHIKBAARHEID PASSENDE WONINGEN VOOR WMO-DOELGROEP

Het is essentieel om ervoor te zorgen dat iedereen, ongeacht de ondersteuningsvraag, toegang heeft tot veilige, comfortabele en geschikte huisvesting. Het hebben van een woning draagt bij aan het vergroten van de zelfstandigheid en de kwaliteit van leven van de Wmo-doelgroep en hun mantelzorgers. Om dit te realiseren, willen we een Woonzorgvisie schrijven. Hierbij nemen we de volgende punten mee:

- Diversiteit in huisvesting: inzetten op het beschikbaar stellen van een breed scala aan geschikte woningen, waaronder voor woningen voor beschermd thuis, rolstoelwoningen, levensloopbestendige woningen (nultredenwoningen) en geclusterde woningen (combinatie van wonen met ondersteunings- en ontmoetingsfunctie).
- Bevorderen van doorstroming: we willen doorstroming naar levensloopbestendige en geclusterde woningen aanmoedigen. Op deze manier komen gezinswoningen vrij voor starters en gezinnen. Als onderdeel hiervan wordt de **senioren-wooncoach** gecontinueerd.
- Voorkomen van woningaanpassingen: onderzoeken in hoeverre we woningen waarbij (kostbare) individuele woonaanpassingen zijn gedaan, beschikbaar kunnen stellen aan bijzondere doelgroepen zoals bedoeld met de huisvestingsverordening.
- Toegankelijkheid: inzetten op toegankelijke huisvesting en woonomgeving voor mensen met verschillende mobiliteitsniveaus en ondersteuningsvragen.
- Bevorderen van ontmoeting: de leefomgeving zodanig inrichten dat inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Zo is het mogelijk om sociale banden op te bouwen en actief aan de samenleving deel te nemen. Vanuit het Programma Groen zetten we in op het vlak naast de deur elkaar kunnen ontmoeten in het groen of bewegen en spelen. Het is leuk, gezellig en gezond. Een groene en uitnodigende omgeving versterkt een goed humeur bij jong en oud.

5. THEMA'S UITGELICHT: VERBINDING MET ANDERE DOMEINEN

Veel beleidsterreinen raken de Wmo. In dit hoofdstuk leggen we de verbinding met deze domeinen.

WMO – INCLUSIE EN DIVERSITEIT

In de Wmo staat dat er uitvoering moet worden gegeven aan het op 13 december 2006 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Hiernaast streeft de Wmo er in brede zin naar dat iedere inwoner kan meedoen. Dit is niet voor iedere inwoner vanzelfsprekend. Dat kan komen door een gebrek aan vaardigheden, door een beperking, discriminatie of sociale omstandigheden.

Het kan ook voorkomen dat gebouwen, de openbare ruimte of algemene voorzieningen niet toegankelijk genoeg zijn. In Hilversum zetten we middels specifieke beleidsagenda's (Agenda Lokale Inclusie en Beleidsplan LHBTI) in op het stimuleren van activiteiten om vaardigheden en sociale acceptatie te vergroten. Daarnaast willen we hiermee discriminatie bestrijden en voorkomen.

WMO - PARTICIPATIE/WERK EN INKOMEN

Zowel de Wmo als de Participatiewet is gericht op meedoen. Participatie is de kern van beide wetten. Daarbij is de Wmo meer gericht op de belemmeringen en het opheffen ervan, terwijl de Participatiewet benadrukt dat mensen een plicht hebben om zich in te zetten. Anders gezegd: in de Wmo is weinig aandacht voor het positieve effect van participeren. De Wmo is de wet van kunnen en mogen; de Participatiewet is de wet van willen en moeten. Deze wetten kunnen elkaar versterken. De komende periode zetten we in op:

- Het verbinden van de financiële spreekuren in de wijk.
- De verbinding in het kader van de algemene voorziening zinvolle daginvulling.

WMO - JEUGD

In Nederland krijgt iedereen vanaf zijn achttiende verjaardag meer verantwoordelijkheden. Bij de meeste jongeren gaat dat – met steun uit hun omgeving – prima, met zo nu en dan hobbels. Als een jongere jeugdhulp heeft gekregen, kan hij of zij als er nog een ondersteuningsvraag is vanaf 18 jaar hulp krijgen vanuit de Wmo. Dit doen we middels een warme overdracht. Zo kijken we welke jeugdigen er na hun achttiende nog ondersteuning nodig hebben.

Is dit het geval, dan treffen we een half jaar voor de achttiende verjaardag voorbereidingen voor de overdracht naar de Wmo. Voor de groep 18-23 jaar kijken we of geïndiceerde ondersteuning vanuit de Wmo passend is. Om de overgang zo goed als mogelijk te laten verlopen zetten we in op:

- Kwartaaloverleg met uitvoering Jeugd en Wmo over verbeteren samenwerking.
- Informatieve 18-/18+-kaart meesturen met beschikkingen en als jongeren 18 jaar worden.
- Bij jongeren die rond hun zestiende of zeventiende voor het eerst hulp krijgen, selecteren we in principe een zorgaanbieder die zowel jeugd- als Wmo-ondersteuning biedt, zoals begeleiding of dagbesteding.
- Jeugdconsulent die de zorgaanbieder verzoekt een Toekomstperspectiefplan op te stellen bij 16,5 jaar.

WMO - OMGEVINGSVISIE

Per 1 januari 2024 treedt de Omgevingsvisie in werking. De Omgevingsvisie is de integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie biedt kansen om gezondheid en ruimte aan elkaar te verbinden. Zo moet in de Omgevingsvisie een belangrijke verbinding worden gelegd met langer zelfstandig wonen, zelfredzaamheid en participatie, gezondheid en de inclusieve samenleving. Vanuit de Wmo ligt de focus op hoe we komen tot een goede mix aan (buurt)voorzieningen.

Het gaat om keuzes over prioritering en spreiding van voorzieningen, en een goede dekking van het aanbod. Onderzoek doen naar dit ruimtevraagstuk staat genoemd in de ontwerp-Omgevingsvisie. Het is de bedoeling om in te zetten op onderzoek doen naar de benodigde voorzieningen per wijk, met het oog op de demografische ontwikkeling. Hierbij heeft inzicht in de benodigde onderwijsvoorzieningen per wijk een hoge prioriteit.

Verder willen we:

- Richtinggevende normen ontwikkelen per (maatschappelijke) voorziening. Deze normen geven aan hoeveel m^2 voor bepaalde voorzieningen nodig wordt geacht. Een referentie is bijvoorbeeld te vinden bij gemeente Utrecht;
- Deze richtinggevende normen in de gebiedsagenda opnemen als basis voor het ‘maatwerk’ in de gebiedsagenda’s;
- Het voorzieningenniveau en de bereikbaarheid van de voorzieningen periodiek evalueren en maatregelen nemen indien nodig.

Vanuit deze beleidsagenda volgen we deze ontwikkeling. Daarbij zetten we in op een fysieke welzijnsinfrastructuur die aansluit op de beweging naar de sociale basis.

WMO EN WONEN

Vanuit de Woonvisie werken we aan voldoende woningen, samenwerking met partijen en een goede benutting van de bestaande woningvoorraad. Hoofdstuk 3 van de Woonvisie gaat specifiek in op langer en weer zelfstandig thuis wonen van mensen met een zorgvraag. Daarvoor zijn levensloopgeschikte en geclusterde

Uitgangspunt van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is dat inwoners zo veel als mogelijk in de eigen buurt kunnen blijven wonen. Het sturen op de beschikbaarheid van passende woningen voor de Wmo doelgroep en geclusterde woningen dient een plek te krijgen in de Woonzorgvisie[27].

Vooruitlopend op het opstellen van een lokale woonzorgvisie brengt de regio nu de behoefte van die doelgroepen in kaart. Zodra dit beeld er ligt, gaan we lokaal aan de slag met de Woonzorgvisie. In de prestatieafspraken met de corporaties vanuit wonen is afgesproken dat de corporaties en de zorgpartijen hierin met de gemeente samenwerken.

WMO – MOBILITEITSVISIE

De Wmo is erop gericht dat alle inwoners kunnen meedoen. Ouderen met een rollator hebben een actieradius van ongeveer 400 meter. Wanneer we de zelfredzaamheid willen vergroten, betekent dit dat óf alle voorzieningen in een straal van 400 moeten zijn óf dat er een fijnmazig vervoersnetwerk is. Vanuit de Wmo juichen we vrijwilligersinitiatieven zoals een vervoerservice waarbij vrijwillige chauffeurs minder mobiele plaatsgenoten vervoeren van harte toe. Denk hierbij aan de De Buurtmobi in Kerkelanden. In de Mobiliteitsvisie staat ook het initiatief 'Voor Nixx met de bus'. Deze pilot gaat eind 2024 in en is bedoeld om ouderen met een minimuminkomen gratis met de bus te laten reizen.

WMO - SPORT EN KUNST & CULTUUR

Wmo, sport en kunst & cultuur versterken elkaar voor een deel. Sport en kunst & cultuur bieden activiteiten die zijn gericht op lichamelijke en/of mentale gezondheid. Sport en kunst & cultuur dragen bij aan ontspanning, verbeteren het welzijn en de verbondenheid van mensen. Vanuit de Wmo streven we ernaar dat inwoners zo lang mogelijk op normale wijze kunnen meedoen, bijvoorbeeld bij hun eigen sportclub of orkest.

De buurtsportcoaches kunnen hierin een rol spelen door doelgroepen te bereiken die nu niet of weinig sporten of bewegen. Mooie voorbeelden waarbij verbinding wordt gezocht tussen Wmo, sport en kunst & cultuur zijn bijvoorbeeld: De Derde Helft in het clubhuis van SV Olympia '25, waarbij sportieve activiteiten voor ouderen worden georganiseerd. Maar ook het Participatiekoor waar professionele zangers, mantelzorgers en mensen met dementie samen zingen.

WMO – BUURTEN

Buurten 3.0 gaat over de interactie en samenwerking tussen de gemeente en inwoners. De notitie heeft als doel dat inwoners zich meer verbonden met en verantwoordelijk voelen voor hun omgeving. De gemeente wil hierbij faciliteren en meer los durven laten. De wijkregisseurs hebben hierin een belangrijke rol. Werken vanuit onze doelen in plaats van de regels die we stellen. In de praktijk zijn het voornamelijk zelfredzame inwoners die initiatieven opzetten. De Wmo zet ook in op het ondersteunen van de inwoners voor wie dit (tijdelijk) niet mogelijk is.

[27] Zie doelstelling 4.5, speerpunt a: Beschikbaarheid passende woningen voor Wmo-doelgroep, waaronder levensloopbestendige woningen voor ouderen in de wijk en speerpunt b: aanbod groepsvoorzieningen in geclusterde woningen

6. UITVOERING, MONITORING EN STURING

Dit hoofdstuk gaat in op de cruciale aspecten van uitvoering, monitoring en sturing. In de wereld van beleidsontwikkeling en uitvoering is het van groot belang om te begrijpen hoe we onze doelen kunnen verwezenlijken, en hoe we de voortgang kunnen meten en bijsturen waar nodig.

6.1 UITVOERING

In de beleidsagenda zijn twaalf speerpunten opgesteld met doelstellingen om aan te werken. Het is niet mogelijk om alle speerpunten tegelijkertijd op te pakken. Om deze reden vertalen we de speerpunten in de beleidsagenda naar concrete taken en acties. Deze activiteiten dragen bij aan het realiseren van onze doelen. Eén van deze activiteiten is het opstellen van subsidieregelingen met subsidieplafonds. Door te werken met subsidiering is er ruimte voor inwoners en partners om met elkaar te werken aan een sterke gemeenschap. Met de P&C-cyclus (planning & control) nemen we de raad mee in de voortgang van onze doelstellingen. Hierdoor blijft tijdig bijsturen mogelijk.

6.2 MONITORING EN STURING

In dit beleidskader zijn speerpunten bepaald die bijdragen aan het realiseren van een deel van de doelen uit de Visie Sociaal Domein. Deze doelen en speerpunten hebben we uitgewerkt in een zogeheten Doelen-Inspanningen-Netwerk (DIN) voor het gehele sociaal domein inclusief Wmo-Samenleving. Hierin staan per doel indicatoren opgenomen aan de hand waarvan we de voortgang in het realiseren van deze doelen gaan volgen. Binnen het DIN gaat het om twee type indicatoren:

Maatschappelijk effect-indicatoren
Deze indicatoren meten de maatschappelijke ontwikkelingen die een verband hebben met onze doelstellingen uit de Visie Sociaal Domein. Het gaat om indicatoren die weliswaar aangeven of we op de goede weg zijn, maar waarop onze invloed vanuit de gemeente tegelijkertijd beperkt is. Het percentage Hilversummers dat zich eenzaam voelt is een voorbeeld van een maatschappelijk effect-indicator. Deze indicator geeft aan hoe het met eenzaamheid gesteld is per wijk en door de tijd heen. Daarmee bevat deze indicator belangrijke beleidsinformatie. Maar omdat de mate van eenzaamheid voor een groot deel afhankelijk is van externe factoren, zoals vergrijzing en individualisering, is onze invloed daarmee beperkt.

Prestatie-indicatoren
Deze indicatoren meten hoe we als gemeente bijdragen aan onze doelstellingen. Er is een direct verband tussen deze indicatoren en onze inspanningen. Het aantal activiteiten in buurthuizen kan een prestatie-indicator zijn die meet hoe de gemeente bijdraagt aan meer sociale verbondenheid en minder eenzaamheid.

Over deze indicatoren rapporteren we via onze P&C-cyclus.

7. FINANCIËN

Dit hoofdstuk geeft een beeld van de financiële situatie, waarbij het belangrijk is te beseffen dat deze gegevens aan veranderingen onderhevig kunnen zijn. Indexaties, structurele budgetuitbreidingen, tijdelijke budgettoevoegingen en andere onvoorziene inkomsten en uitgaven kunnen invloed hebben op de cijfers die we hier presenteren.

In tabel 2 staan de zorglasten Wmo conform de Programmabegroting 2024. Het totale begrote bedrag van zorglasten Wmo (geïndiceerde zorg) bedraagt **€ 19.754.000** in 2024. Dit budget is exclusief de middelen voor de sociale basis en algemene voorzieningen. De budgetten in tabel 3 geven een beeld van de middelen sociale basis en algemene voorzieningen, en zijn exclusief de lasten voor geïndiceerde ondersteuning. Tussen 2024 en 2025 is een stijging te zien in het structurele budget. Dit betreft de verschuiving tussen zorglasten Wmo 6.71c 'Dagbesteding' naar het bieden van dagactiviteiten op 6.1 'Samenkracht en Burgerparticipatie'. Dit is vanwege het feit dat we vanaf dan de algemene voorziening gaan aanbieden. Vanaf 2027 is er een daling te zien in de budgetten. Dit komt omdat de middelen vanuit de SPUK GALA dan mogelijk stoppen. Dit betreft middelen voor: versterken vrijwillige inzet, versterken mantelzorgers, versterken van ontmoeting en binding in de wijk, lokale vertaling B&O en het bieden van een dagactiviteiten.

Programma WMO 2024		Zorglasten
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	€ 210.000
6.2	Toegang	€ 105.000
6.6	Maatwerkvoorzieningen	€ 3.969.000
6.71a	Hulp bij het huishouden	€ 7.115.000
6.71b	Begeleiding	€ 7.110.000
6.71c	Dagbesteding	€ 1.170.000
6.8.1a	Beschermd wonen (PGB)	€ 75.000
	Totaal	**€ 19.754.000**

Tabel 2: Totale zorglasten

Hierover wordt de raad met de voorjaarsnota 2026 geïnformeerd. De budgetten worden over de verschillende speerpunten verdeeld. Van de middelen behouden we een deel activiteiten die we op basis van tijdelijke budgetten hebben uitgevoerd.

Voorspelbaarheid en beheersbaarheid

Met het Doelen Inspanningen Netwerk volgen we de effecten van onze inzet en of we de gestelde doelstellingen halen. Behalve op effectiviteit is het van belang om te sturen op voorspelbaarheid en beheersbaarheid van onze inzet en activiteiten. Dat doen we door in 2024 randvoorwaarden uit te werken waarbinnen we deze activiteiten uitvoeren, t.a.v. planning, financiën, omvang, capaciteit, kwaliteit, kwantiteit en een datagedreven aanpak. Daarmee creëren we **voorspelbaarheid** in de uitvoering. Door deze aspecten te volgen en bij te sturen indien nodig, vergroten we daarnaast de **beheersbaarheid** van onze activiteiten. Zo kunnen we aanpassingen doorvoeren op het moment dat we een forse, moeilijk behapbare toestroom zien van inwoners richting bijvoorbeeld de buurtteams. Zo behouden we de regie en komen we niet voor verassingen te staan.

Budget / Jaar	Structureel budget	Nieuw beleids-kader	Budget coalitie akkoord	Brede SPUK '24-26'	Totaal per jaar
2024	€ 5.719.000	€ 550.000	€ 725.000	€ 322.000	**€ 7.316.000**
2025	€ 6.419.000	€ 550.000	€ 650.000	€ 312.000	**€ 7.931.000**
2026	€ 6.424.000	€ 550.000	€ 680.000	€ 210.000	**€ 7.864.000**
2027	€ 6.425.000	€ 550.000	€ 680.000	-	**€ 7.655.000**
2028	€ 6.425.000	€ 550.000	€ 680.000	-	**€ 7.655.000**
2029	€ 6.425.000	€ 550.000	€ 680.000	-	**€ 7.655.000**
2030	€ 6.425.000	€ 550.000	€ 680.000	-	**€ 7.655.000**

Tabel 3: Beschikbaar budget welzijn Beleidsagenda Wmo-Samenleving 2024-2030

BIBLIOGRAFIE

Amsterdam AMC. (2022, november 9).
Retrieved from Psychiatric problems in the elderly often not recognized or identified very late: https://www.amsterdamumc.org/en/research/news/psychiatric-problems-in-the-elderly-often-not-recognized-or-identified-very-late.htm

CBS Statline. (2023, juni 16).
Nabijheid voorzieningen; afstand locatie, wijk- en buurtcijfers 2022. Retrieved from CBS Statline: https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85560NED/table?ts=1687351390245

Ewijk, H. v. (2023, april 21).
De buurtmaker als professionele vriend. Retrieved from Buurtwijs: https://www.buurtwijs.nl/content/de-buurtmaker-als-professionele-vriend

Gemeente Hilversum . (2023, juni).
Bevolking . Retrieved from Hilversum in cijfers: https://hilversum.incijfers.nl/dashboard/bevolking-3

GGD, CBS en RIVM. (2022).
Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022. Bussum: GGD Gooi en Vechtstreek.

GGD, CBS en RIVM. (2022).
Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022. Bussum: GGD Gooi en Vechtstreek. Retrieved from Cijfers afkomstig Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022: https://www.monitorgezondheid.nl/gezondheidsmonitor-volwassenen-en-ouderen

I&O Research . (2022).
Monitor Hilversum 2021. Amsterdam: Gemeente Hilversum.

Movisie. (2021).
De rol en meerwaarde van ervaringsdeskundigen in sociale wijkteams. Een onderzoek in Utrechtse buurtteams. Utrecht: Movisie.

Regio Gooi en Vechtstreek. (2023).
Regiobeeld Gooi en Vechtstreek 2023, Integraal Zorgakkoord/IZA. Bussum: Regio Gooi en Vechtstreek.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2023).
Retrieved from Trendscenario Gezondheid: https://www.vtv2018.nl/ Vereniging van Ervaringsdeskundigen, het Trimbos-instituut en Kenniscentrum

Phrenos. (2023).
Generieke module Ervaringsdeskundigheid. Utrecht: Akwa GGZ.

VZinfo. (2023).
Informatie over volksgezondheid en zorg. Retrieved from Eenzaamheid: https://www.vzinfo.nl/eenzaamheid

Zorgautoriteit, N. (2022, oktober 13).
Stand van de zorg 2022 NZa-Magazines 04. Retrieved from 3 Trends in sectoren: https://magazines.nza.nl/nza-magazines/2022/04/3-trends-in-sectoren

COLOFON

© Gemeente Hilversum 2023

Ontwerp & vormgeving:
Studio Pietje Precies bv, Hilversum

Meer informatie:
Gemeente Hilversum
Dudokpark 1
1217 JE Hilversum

www.hilversum.nl